

Ontona Slišana Upītes kultūrvēstures muzeja attīstības stratēģija

Ontona Slišana Upītes kultūrvēstures muzeja darbības un attīstības stratēģija 2025. līdz 2029. gadam.

Saturs

1. Informatīvā daļa

1.1. Muzeja raksturojums, tā loma sabiedrībā

- 1.1.1. Muzeja darbības pilnvarojums
- 1.1.2. Muzeja struktūra
- 1.1.3. Muzeja misija
- 1.1.4. Muzeja darbības virzieni
- 1.1.5. Muzeja stratēģiskie mērķi un uzdevumi

1.2. Muzeja iekšējās un ārējās darbības vides faktoru analīze

- 1.2.1. Pārskats par iepriekšējā periodā sasniegtajiem rezultātiem un rezultatīvie rādītāji
- 1.2.2. Pētnieciskais darbs
- 1.2.3. Muzeja komunikācija 2025.-2029.gadam
- 1.2.4. Infrastruktūra
- 1.2.5. Ārējās vides ietekmes raksturojums
- 1.2.6. Muzeja darbības spēju izvērtējums
- 1.2.7. SVID analīze
- 1.2.8. Secinājumi
- 1.2.9. Muzeja vidējā termiņa prioritātes

2. Programmu daļa

2.1. Vidēja termiņa muzeja darbības programma 2025. – 2029. gadam

- 2.1.1. Krājuma darbs
- 2.1.2. Pētnieciskais darbs
- 2.1.3. Komunikācijas darbs
- 2.1.4. Mārketinga
- 2.1.5. Personāls
- 2.1.6. Materiāli tehniskā bāze
- 2.1.7. Sagaidāmie darbības rezultāti
 - 2.1.7.1. Kvantitatīvie rādītāji
 - 2.1.7.2. Kvalitatīvie rādītāji
- 2.1.8. Programmas īstenošanai nepieciešamie cilvēkresursi

3. Pārraudzība un atskaitīšanās kārtība

PIELIKUMI

- 1. Krājuma darba politika
- 2. Pētniecības darba politika
- 3. Komunikācijas politika

1. Informatīvā daļa

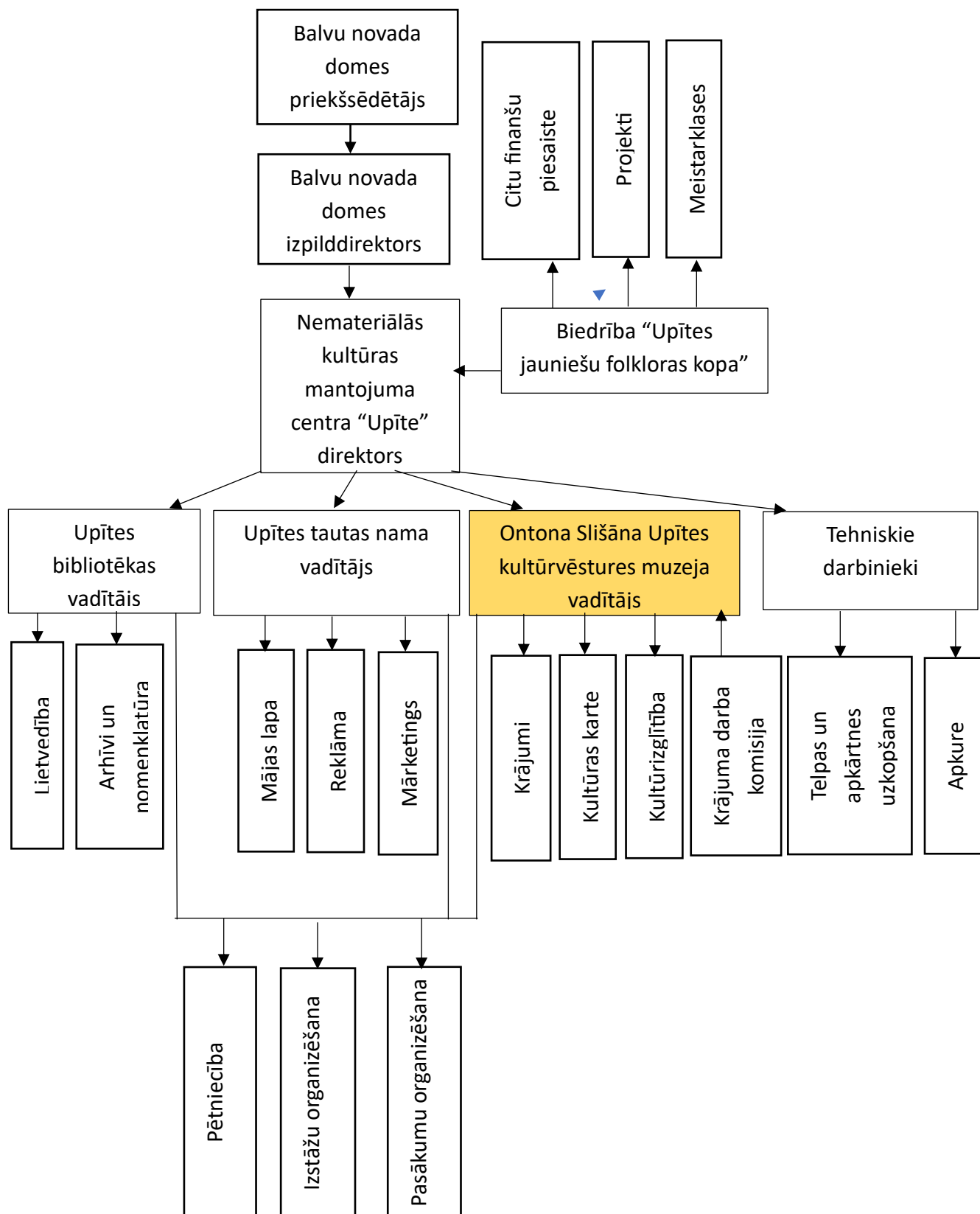
1.1. Muzeja raksturojums, tā loma sabiedrībā

Ontona Slišana Upītes kultūrvēstures muzeja (turpmāk – muzeja) darbības un attīstības stratēģija 2025.–2029. gadam ir vidējā termiņa plānošanas dokuments, kas atklāj muzeja darbības virzienus, tiem nepieciešamos resursus un sagaidāmos rezultātus. Stratēģijā izvirzītie mērķi un uzdevumi ir atbilstoši šī brīža ekonomiskajai situācijai.

Muzeja darbības un attīstības stratēģija kalpo par pamatu darbības un finanšu plānošanai, kā arī darbības novērtēšanai. Stratēģijā var tikt veiktas izmaiņas atkarībā no muzejam pieejamā finansējuma.

1.1.1. Muzeja darbības pilnvarojums

1.1.1.1. Muzeja struktūra

1.1.2. Muzeja misija:

Balstoties uz Ontona Slišana darbību un vērtībām, pilnveidot un stiprināt Ziemeļlatgales identitāti, tās materiālajā un nemateriālajā izpausmē, lai saglabātu Upītes kultūrtelpas materiālās un nemateriālās kultūras vērtības, izrādot cieņu iepriekšējām paaudzēm, mūsdienu paaudzei un nākošajām paaudzēm.

1.1.3. Muzeja darbības virzieni:

- 1.1.3.1. Muzejs saglabā, pēta un popularizē Ontona Slišana atstāto mantojumu;
- 1.1.3.2. Muzejs apzina, vāc, pēta, glabā un popularizē materiālus par Upītes kultūrtelpas vēsturi, kultūru, mākslu, literatūru, dabu, nodrošina muzeja vērtību pieejamību sabiedrībai;
- 1.1.3.3. Veido ekspozīcijas, tematiskās, mākslas u.c. izstādes, nodrošina to pieejamību apmeklētājiem, veic izstāžu apmaiņu ar citiem muzejiem, iestādēm un organizācijām Latvijā un ārvalstīs;
- 1.1.3.4. Veic izglītojošo darbu: organizē publiskus pasākumus novada vēstures, kultūras, mākslas, tautas tradīciju popularizēšanai, organizē konferences, sagatavo un lasa lekcijas, referātus, vada ekskursijas, izstrādā un vada muzejpedagoģiskās programmas;
- 1.1.3.5. Uztur un attīstīta muzeja darbībai nepieciešamo infrastruktūru.
- 1.1.3.6. Sagatavo, publicē un izdod grāmatas un diskus (CD un DVD).

1.1.4. Muzeja stratēģiskie mērķi un uzdevumi

- 1.1.4.1. **Veidot krājumu kā Upītes kultūrtelpas raksturojošu kultūrvēsturisku liecību krātuvi, nodrošināt tā saglabāšanu un izmantošanu atbilstoši „Noteikumiem par Nacionālo muzeja krājumu”**
 - 1.1.4.1.1. izvērtēt un papildināt muzeja krājumu atbilstoši misijai un krājuma komplektēšanas politikai;
 - 1.1.4.1.2. dokumentēt krājumu atbilstoši „Noteikumiem par Nacionālo muzeja krājumu”;
 - 1.1.4.1.3. nodrošināt krājuma priekšmetu saglabāšanu un pieejamību muzeja apmeklētājiem izglītības, pētniecības, uzziņas darbam;
- 1.1.4.2. **Sabiedrības lokālpatriotisma veicināšanai pētīt materiālās, nemateriālās un garīgās kultūras vērtības Upītes kultūrtelpā, sistematizējot un publiskojot pētījumu rezultātus:**
 - 1.1.4.2.1. veikt plānoto tēmu zinātnisko izpēti, pētījumu rezultātus izmantot izstāžu, ekspozīciju, muzejpedagoģisko programmu, referātu, lekciju, publikāciju, CD un DVD sagatavošanā;
 - 1.1.4.2.2. turpināt muzeja kolekciju izpēti zinātnisko tēmu ietvaros;
 - 1.1.4.2.3. piedalīties zinātniskās konferencēs.
- 1.1.4.3. **Izmantojot muzeja krājumu, izstādes un ekspozīciju, nodrošināt muzeja pieejamību un publicitāti, sekmēt sabiedrības izglītošanu:**
 - 1.1.4.3.1. ar muzeja izglītojošo darbu veicināt sabiedrības izpratni par Upītes kultūrtelpas kultūrvēsturiskajām un mākslas vērtībām;

- 1.1.4.3.2. sadarbojoties ar novada izglītības un kultūras iestādēm, realizēt daudzveidīgas izglītojošās programmas, dažādojot darba formas, un aktivizēt mācību stundu norisi muzejā;
- 1.1.4.3.3. veidot dažādus radošus pasākumus un svētku dienas skolēniem un viņu vecākiem, sasaistot tos ar Upītes kultūrtelpu, tradicionāliem valstiskiem notikumiem;
- 1.1.4.3.4. veidot izpratni par latgaliešu un latviešu tradicionālo kultūru, etnogrāfiju un mākslu, celt nacionālo pašapziņu, popularizējot senās vērtības un amatus;
- 1.1.4.3.5. bagātināt novada kultūrvidi ar profesionālām mākslas vērtībām, stiprināt Upītes kultūrtelpas un ar novadu saistītu mākslinieku lokālpatriotismu;
- 1.1.4.3.6. sadarboties ar citiem Latvijas muzejiem un ārvalstu sadarbības partneriem;
- 1.1.4.3.7. kultūraudzināšanā, strādājot ar jau esošajām mērķgrupām, piesaistīt arvien vairāk skolēnus, jauniešus, un kā nozīmīgu mērķgrupu akcentēt tūristus.
- 1.1.4.4. **Sekmēt muzeja resursu izmantošanu tūrisma industrijā, uzturēt aktīvu muzeja dialogu ar novada iedzīvotājiem un viesiem;**
- 1.1.4.5. **Panākt efektīvu muzeja personāla darbību un profesionālo pilnveidošanos;**
- 1.1.4.6. **Nodrošināt moderna, apmeklētājiem ērta, vienota muzeja kompleksa funkcionēšanu:**
 - 1.1.4.6.1. Iekārtot muzeja vajadzībām Nemateriālās kultūras mantojuma centra “Upīte” 2. stāva lielo telpu, aktivizēt jauno piebūvi ēkas Ziemeļu pusē ar atsevišķu ieeju muzejā.
 - 1.1.4.6.2. iekārtot muzeja ekspozīcijas zāli, izstāžu un muzej pedagogijas telpu un muzeja priekšmetu krātuvi;
 - 1.1.4.6.3. veidot un uzturēt stabilu muzeja materiāli tehnisko bāzi;

1.2. Muzeja iekšējās un ārējās darbības vides faktoru analīze

1.2.1. Pārskats par iepriekšējā periodā sasniegtajiem rezultātiem un rezultatīvie rādītāji

1.2.1.1. Muzeja krājumu darbs.

Pie muzeja krākuma izveidošanas kopš 1994. gada bija strādājis Ontons Slišāns. 2010.gadā pēc muzeja vadītāja pēkšņās nāves muzeja darbība nepārtrūka, bet ļoti izmainījās. Krājumā tika pieņemti dažādi priekšmeti, kas reorganizējot muzeju un izmainot muzeja misiju tika pārskatīti un no 2019. gada tika apstrādāti atbilstoši muzeja krājuma noteikumiem.

1.2.1.2. Muzeja krājums tika sākts komplektēt no 2019. gada 22. februāra, kad tika sastādīts akts un krājuma priekšmeti tika nodoti muzejam. Pie muzeja krājuma apstrādes un izpētes vēl ir ļoti daudz darba. No 2024. gada muzejam tiek atdots Ontona Slišāna grāmatu skapis ar visu tā saturu, kur starp dažādām grāmatām ir arī Ontona Slišāna vēstuļu sarakstes. Muzejs tiek papildināts arī ar Ontona Slišāna fotogrāfiju kolekciju.

- 1.2.1.3. No 2022. gada maijā muzejs piederēja ēkas rekonstrukciju, kad no Akas laukumā 1 esošajām telpām muzejs pārvācās uz biedrības “Upītes jauniešu folkloras kopa” māju “Upītes skolu”, kas palēnināja muzeja darbu ar krājumiem, jo atkal pēc gada, kad tika atklātas jaunās telpas, muzejs tika pie jaunām telpām (jauna papildus ieeja muzejā, jauna ekspozīciju zāle, krājuma glabātuve, muzejpedagoģijas telpa, labierīcības), bet tajā pašā laikā sastapās ar grūtībām, jo rekonstrukcijas laikā netika atremontētas visas muzejam nepieciešamās telpas (vadītāja kabinets, otra krājumu telpa), kur muzejs ar telpu remontēšanu saskaras vēl līdz pat 2025. gadam, kas atkal sagādāja grūtības krājuma pārvākšanas un komplektēšanas un krājuma iekārtošanas darbus.

1.2.2.Pētnieciskais darbs

- 1.2.2.1. 2015.-2025.gadā. Muzejs sadarbībā ar VKKF, Nemateriālās kultūras mantojuma centru “Upīte” (NKMC ”Upīte”), Upītes pamatskolu (līdz 2018.gadam) un biedrību “Upītes jauniešu folkloras kopa” Upītes etnogrāfisko ansambli, Folkloras kopu “Upīte” ir izstrādājuši vairākus pētniecības darbus:
- 1.2.2.1.1. 2015. gadā izvērtēja dziesmu krājumu un izdeva CD “Vusi ļauds breinovuos” ar 14 autentiskām dziesmām Ziemeļlatgali raksturojošajām daudz balsīgajām un vienu remiksu, kas turpinājās ar diskā iekļauto dziesmu popularizēšanu dažādos pasākumos un koncertos;
- 1.2.2.1.2. 2016. gadā izvērtējot danču un rotaļu krājumu, izdeva dubultdisku “Dzīduot muoku, doncuot muoku”(CD un DVD) ar 14 Upītes puses dančiem un rotaļām;
- 1.2.2.1.3. 2017. gadā arī Upītes puses ļaudis tika apzināti un dokumentēti, lai iesniegtu “Psalmu dziedāšanu Ziemeļlatgalē” un “Dziedāšanu ar pusbalsu” Latvijas Nemateriālās kultūras mantojuma Nacionālajā sarakstā kā aizsargājamu un kopjamu vērtību;
- 1.2.2.1.4. 2018. gadā uz Ontona Slišana 70 gadu jubileju tika apkopotas un pārīzdotas autora latviešu un latgaliešu bērnu dzejas grāmatas vienā kopkrājumā “Vuss aplek maņ munā volūdā skaņ”;
- 1.2.2.1.5. 2018. gadā tika vākti un apkopoti materiāli, kas rezultējās ar Upītes puses iekļaušanu Latvijas Nemateriālās kultūras mantojuma Nacionālajā sarakstā ar vērtību “Upītes kultūrtelpa”;
- 1.2.2.1.6. 2019. gadā tika izvērtēts un izdots CD ar 14 Upītes puses kāzu dziesmām un melodijām “Ryugts”;
- 1.2.2.1.7. 2019. gadā tika pētītas un atjaunotas vīru dziesmas, ko O.Slišanas bija apkopojis un vadījis meistarklasē 2009. gada “Kūkovas novada tradicionālajā gada skolā Upītē” un vēl pievienojot teicējas, Ontana mātes Annas Slišanas dziesmas. Tika veiktas dziesmu apdares un 2020. gadā izdots CD ”Padzīdam i...” ar 17 vīru dziesmām.
- 1.2.2.1.8. 2021. gadā tiek sākts pētījums par senāko Abrenes tautas tērpu, kas atrodams Upītes teritorijā, kā arī tiek uzsākti pētījumi par vīžu darināšanas tehnikām Upītes pusē.
- 1.2.2.1.9. 2021. gadā tiek uzsākta 20.gs. 70.g. ierakstīto lenšu izpēte, digitalizācija un datu bāzes izveide.

- 1.2.2.1.10. 2022. gadā sākas projekts, kurā tiek apkopotas 10 Ontona Slišana pasakas, kas tiek pierakstītas pēc atmiņu stāstiem no Ontona Slišana bērniem un mazbērniem, kas rezultējās ar 10 pasaku audio ierakstiem un grāmatu "I tuo jī dzeivova zyli zaļi i iede kuopustus ai gali".
- 1.2.2.1.11. No 2022. gada sākas kolhoza laikos dziedāto dziesmu izpēte pēc Līvijas Supes un Natālijas Smuškas kladēm. No 2023. gada novembra līdz 2024. gada decembrim sākas ierakstīšana, jaunu aranžiju veidošana un video klipu izveide - tā 12 dziesmas ir pieejamas klausītājiem digitālajā vidē.
- 1.2.2.1.12. Pēc muzeja veiktā zinātniski pētnieciskā darba kopš 2023. gada "Celu jostiņu aušanas tradīcija Ziemeļlatgalē" ir atzīta par nemateriālā kultūras mantojuma vērtību un ir iekļauta Latvijas Nacionālajā nemateriālā kultūras mantojuma sarakstā.

1.2.3. Muzeja komunikācija. Muzejs:

- 1.2.3.1. no 2018. gada muzejs rīko izstādes un konkursus piesaistot gan novada skolas, gan Latgales skolas, gan arī skolas ārpus Latgales robežām;
- 1.2.3.2. visus šos gadus muzejs nodarbojas ar ekskursiju vadīšanu pa Upītes ciemu, kā arī pēc pieprasījuma pa Šķilbēnu pagasta kultūrvēsturiskajām un dabas ainaviski skaistām vietām;
- 1.2.3.3. muzejs rīko, organizē un vada atceres pasākumus un dažādus svētkus gan NKMC "Upīte" telpās, gan arī kultūrvēsturiski nozīmīgās vietās.
- 1.2.3.4. vada muzeja pedagoģiskās programmas un meistarklases piesaistot vietējos amatniekus un meistarus, Folkloras kopu "Upīte", Upītes etnogrāfisko ansambli.
- 1.2.3.5. sniedz informāciju interesentiem;
- 1.2.3.6. sadarbojas ar novadpētniekiem;
- 1.2.3.7. **Muzeja komunikācijas darba rādītāji 2015. – 2025. gadā.** Muzejā tiek uzskaitīts kopīgais apmeklējums atsevišķi izdalot ekskursijas, meistarklases, pasākumus un izstādes. Ārzemnieku skaita pieaugumu ir devuši sadarbības partneri no valstīm, kas piedalās NKMC "Upīte" rīkotajā starptautiskajā festivālā "Lipa kust". Upītē iegriežas arī ārzemnieku ceļojošās ģimenes un dažādu ārzemju viesi, kas piesaistīti starptautiskiem projektiem.

1.2.3.8. Apmeklētāju kustība muzejā

Gads	Gada apmeklējumu skaits	skolēni	No tiem ārzemnieki
2015.	323	27	23
2016.	1772	228	12
2017.	2884	275	78
2018.	2012	394	3
2019.	5436		61
2020.	2728	117	4

2021.	1005		2
2022.	2941	108	67
2023.	2795	196	20
2024.	1860	312	60

1.2.4. Infrastruktūra.

- 1.2.4.1. Kopš 2015.gada uz Upīti tika uzlabots ceļa segums, tas arī sekmē tūrisma kustības pieaugumu. Ceļš pieejamāks ir kļuvis ne tikai mehānizētajam transportam, bet arī riteņbraucējiem.
- 1.2.4.2. 1836 ceļa iezīmēšana ap Latvijas kontūru arī ir sekmējusi kājāmgājēju pieplūdumu, kuri savukārt izvēlas zemes ceļus un pat baskāju takas. Upītē atrodas arī 1836 ceļa stabs un ir iespēja dabūt 1836 zīmogu, kas mudina iegriezties kājāmgājējus un Latvijas robežas apceļotājus. Tomēr ar notikumiem pasaulē šī aktivitāte pēdējo gadu laikā ir pasliktinājusies, cilvēki Latvijas apceļošanai izvēlas piejūras posmus, bet austrumu pierobeža netiek izvēlēta.
- 1.2.4.3. Krievijas robežas tuvums atstāj savu iespaidu. Interesentus piesaista Z/S “Kotiņi” ražotne un ”Rekovas dzirnavas”, “Stabļovas ķiploks”, “Bišu namiņš”, kā arī pašā pierobežas joslā “Anneles zeme” ar O.Sišāna vecākās meitas seno lauku sētu, tekstildarbiem un projektu “100 deči Latvijai”, šie objekti atrodas netālu no Upītes, tas sekmē to, ka apmeklētāji ieplāno apciemot arī muzeju.
- 1.2.4.4. 2015. gadā tika izstrādāts un apstiprināts NKMC “Upīte” rekonstrukcijas projekts.
- 1.2.4.5. 2022. – 2023. gadā no Valsts investīciju fondiem tika rekonstruēta ēka, to paplašinot, izveidojot atsevišķu ieeju muzejam ēkas ziemeļu daļā, izbūvējot un iekārtojot 2. stāvu muzeja vajadzībām (jauna krājumu glabātuve, ekspozīciju zāle - izstāžu zāle, zāle muzeja pedagoģiskajam darbam, kā arī labiekārtots sanitārais mezgls). Dažu muzeja ēku remonts (muzeja vadītāja kabinets, 2. krājuma glabātuve) ieilgst līdz 2025. gadam.
- 1.2.4.6. Kopš ēkas rekonstrukcijas, 2023. gadā muzeja telpās ir iekārtota ugunsdzēsības signalizācija, glabātuvēs uzstādīti dūmu detektori, uzstādīti kustību sensori, tādējādi paaugstinot drošības līmeni muzejā.
- 1.2.4.7. Pie muzeja tika atjaunots stāvlaukums, kur var novietot gan mašīnas, gan arī autobusus. Ir labiekārtota arī apkārtnes teritorija, kā arī muzejs padarīts vēl ērtāks lietošanai gan mātēm ar maziem bērniem, gan arī cilvēkiem ar invaliditāti.

1.2.5. Ārējās vides ietekmes raksturojums

- 1.2.5.1. Kaut arī Upītē dzīvo tikai 101 cilvēks, te piemīt īpašs pievilkšanas spēks, kas vilina cilvēkus apmeklēt pasākumus, tikties ar cilvēkiem.

1.2.6. Muzeja darbības spēju invertējums

- 1.2.6.1. Muzejs piesaista plašu interesentu loku, jo tas darbojas ciešā sadarbībā ar NKMC “Upīte” darbību.

- 1.2.6.2. Tiek piedāvāta arī interesanta muzej pedagogiskā programma. Muzejs ar meistarklasēm brauc arī izbraukumos uz skolām un bērnudārziem, kā arī pasākumiem ārpus muzeja.
- 1.2.6.3. Muzejs sadarbojas un konsultē interesentus Ziemeļlatgales tautas tērpu darināšanas jautājumos.

1.2.7.SVID analīze

Stiprās puses: • Kopš 2018. gada nogales Upītes kultūrtelpa ir iekļauta Nacionālajā Nemateriālās kultūras mantojumu sarakstā • Slišanu saime, kas uztur šo kopienas sajūtu • sadarbība ar Upītes tautas namu • sadarbība ar Upītes bibliotēku • sadarbība ar biedrību “Upītes jauniešu folkloras kopa” tādā veidā izstrādājot projektus un piesaistot finanses • muzeja darbību raksturo ilgtspējīgas attīstības tradīcijas • daudzveidīgs muzeja pakalpojumu piedāvājums • kopīgi projekti ar kultūras un izglītības iestādēm un citām organizācijām • līdz muzejam ir labs ceļa segums • pieejamība cilvēkiem ar kustību traucējumiem • 1836 izveidotais ceļš iet caur Upīti, pie mums atrodas zīmogs, lai reģistrētu ceļa posmu • Ir sava telpa muzeja pedagoģiskajām nodarbībām	Vājās puses: • Nepietiekošs finansējums muzeja attīstībai • Neliela slodze • Speciālistu trūkums • Šauras krājumu glabāšanas telpas • nepietiekama muzeja pētniecības darba popularizēšana • muzeja speciālistu zema atalgojums • līdzekļu trūkums mājas lapas uzturēšanai un tulkošanai svešvalodās • Muzejs atrodas 4 km no tranzīta ceļa • Nav nakšņošanas iespēju
--	--

Iespējas: • kultūras mantojuma aktualizēšana mūsdienu sabiedrībā • iekļaušanās novada un Latgales reģiona tūrisma piedāvājumā • stabils, kaut arī mazs novada pašvaldības atbalsts muzeja darbībai • papildus finanšu līdzekļu piesaiste, sagatavojot projektus VKKF, ES strukturālajiem fondiem sadarbojoties ar biedrību “Upītes jauniešu folkloras kopa” • muzeja ieņēmumu palielināšana no maksas pakalpojumiem un suvenīru tirdzniecības • moderno tehnoloģiju izmantošana muzeja resursu pieejamības nodrošināšanai • virtuālo izstāžu veidošana • izstāžu zāļu ēkas un teritorijas labiekārtošana • jaunu muzeja pedagoģisko programmu ieviešana uz modernizētās pastāvīgās ekspozīcijas bāzes	Draudi: • ekonomiskā nestabilitāte, finansējuma dēļ nevar paplašināt muzeja darbību • savstarpēja konkurence novada iestāžu vidū • nestabila valsts kultūrpolitika • iedzīvotāju zemā maksātspēja • globālais tīmeklis aizstāj muzeja apmeklējumu • sabiedrības izglītības un kultūras līmeņa kritums • austrumu kaimiņa robežas tuvums un apdraudēta drošības un stabilitātes sajūta, saistībā ar notikumiem Eiropā un pasaulē.
---	--

1.2.8.Secinājumi

Muzeja darbība īsteno muzeja misiju, O.Slišana darbība un vērtības – nemateriālās kultūras mantojuma saglabāšana, popularizēšana, tālāk nodošanu Upītes kultūrtelpā. Muzejs ir sācis uzskaitīt, aprakstīt un digitalizēt muzeja krājumu, līdz ar to tas ir vēl vairāk pieejams interesentiem.

1.2.9.Muzeja vidējā termiņa prioritātes

Iedzīvināt izstāžu zāli, papildinot to ar ekspozīciju par Upītes kultūrtelpu. Muzeja krājumu telpas iekārtošana, papildinot to ar plauktiem, labākai krājumu izvietojumam. Telpas iekārtošanu muzeja pedagoģiskās darbības veikšanai. Lokālā servera uzstādīšana, kurā droši glabāt digitalizētos muzeja krājumus. Saldētavas iegāde, vilnas izstrādājumu profilaktiskai apstrādei.

2. Programmu daļa

2.1. Vidēja termiņa muzeja darbības programma 2025. – 2029.gadam apkopojuma tabula

Uzdevumi	Nr.	Plānotie rezultāti	Rezultatīvie rādītāji		Aktivitātes	Izpildes laiks	Finanšu avots
			Kvalitāte	Kvantitāte			
Veikt sistemātisku krājumu priekšmetu izpēti un papildināt muzeja krājumu atbilstoši muzeja misijai un krājuma komplektēšanas politikai	1.	Apkopoti un izpētīti esošie krājuma priekšmeti	Muzeja apmeklētājs saņem sev vajadzīgu un piemērotu informāciju	Pieaudzis apmeklētāju skaits, iedzīvotāju atbalsts	Ontona Slišāna atstātā folkloras mantojuma digitalizēšana	2025. – 2029.	Balvu novada pašvaldība Valsts Kultūrkapitāla fonds Latvijas Nacionālais kultūras centrs
	2.	Iegūti jauni krājuma priekšmeti	Krājuma priekšmeti tiks apstrādāti, dokumentēti, atbilstoši muzeja misijai un krājuma politikai	Katru gadu krājumu papildināsim vismaz par 72 priekšmetiem, lai nesamazinātos krājuma dinamika	Krājuma komisijas darbs, Priekšmetu uzskaitē un reģistrācija, Turpināt apkopot Upītes kultūrtelpas darbību, Papildināts zinātniskais krājums	2025. – 2029.	Balvu novada pašvaldība Valsts Kultūrkapitāla fonds Latvijas Nacionālais kultūras centrs
	3.	Tiek veikti lauka pētījumi pa Upītes kultūrtelpu	Piesaistīsim atbilstošās specialitātes profesionāļus, etnomuzikologus un Latgales mākslas un mūzikas vidusskolas mūzikas nodaļas studentus un pedagogus	Veiktas intervijas ar Upītes pusē esošajiem tautas muzikantiem, meistariem, tiek veikta interviju atšifrēšana	Interviju apkopošana un analizēšana	2025. – 2029.	Balvu novada pašvaldība Valsts Kultūrkapitāla fonds Latvijas Nacionālais kultūras centrs
	4.	Izveidota ekspozīcija	Iekārtota jauna mūsdienīga ekspozīcija	Muzeja apmeklētāju pieaugums, atgriežas jau esošie muzeja apmeklētāji, atvedot	Upītes kultūrtelpa	2026.	Balvu novada pašvaldība Valsts Kultūrkapitāla fonds

				sev līdz jaunus apmeklētājus			Latvijas Nacionālais kultūras cent
	5.	Ierīkotas izstādes	Mūsdienīgi iekārtotas izstādes, jaunajā ekspozīciju zālē	Muzeja apmeklētāju pieaugums	Upītes kultūrtelpā dzīvojošo cilvēku dzīve – fotoizstāde	2025. – 2029.	Balvu novada pašvaldība Valsts Kultūrkapitāla fonds Latvijas Nacionālais kultūras cent
	6.	Publikāciju un apmācību ciklu sagatavošana	Tiek veikta sabiedrības izglītošana par Nemateriālās kultūras mantojumu “Upītes kultūrtelpā”	Katru gadu tiek pieāvātas interesantas meistardarbnīcas un tiek piedāvāta muzejpedagoģiskās nodarbības gan muzejā, gan izbraukumos	Amatniecības meistardarbnīcas Kulinārā mantojuma meistardarbnīcas Tradicionālās dziedāšanas, dejošanas un muzicēšanas meistardarbnīcas	2025. – 2029.	Balvu novada pašvaldība Valsts Kultūrkapitāla fonds Latvijas Nacionālais kultūras cent
	7.	Darbs ar NMKK	Ievadīt datus atbilstoši kopkataloga prasībām	Katru gadu tiks ievadīta daļa muzeja krājuma	Uzsākta sistemātiska NMKK aizpildīšana	2025. – 2029.	Balvu novada pašvaldība
Infrastruktūras sakārtošana	8.	Muzeja ekspozīciju zāles un muzejpedagoģijas telpu iekārtošana	Moderna un apmeklētājus piesaistoša ekspozīciju zāle. Patīkama un ērta telpa muzejpedagoģisko darbību veikšanai	Patīkamas telpas rosinās atgriezties jau esošos apmeklētājus uz aizraujošām dažādām nodarbībām	Tiek izstrādāti projekti, lai piesaistītu finansējumu	2026.	Balvu novada pašvaldība Valsts Kultūrkapitāla fonds Latvijas Nacionālais kultūras cent

2.2. Vidēja termiņa muzeja darbības programma 2025. – 2029.

2.2.1. Krājuma darbs:

Katru gadu palielināt un pētīt muzeja krājumu, atlasot prioritāros priekšmetus muzeja krājuma papildināšanai.

2.2.2. Pētnieciskais darbs:

- 2.2.2.1. Etnogrāfiskā ansambļa sievu dzīvesstāsti un turpinājums bērnos un mazbērnos.
- 2.2.2.2. Grāmatas – uz patiesiem faktiem balstīta romāna rakstīšana un izdošana – par Ontonu Slišānu, Upītes etnogrāfisko ansambli un Upītes ciemu. Romānu raksta rakstnieks Aldis Bukšs.
- 2.2.2.3. Turpināt apkopot pētīt un analizēt folkloras materiālu, palielinot digitālo arhīvu.
- 2.2.2.4. Apkopot tagadējo Upītes kultūrtelpas darbību.

2.2.3. Komunikācijas darbs:

- 2.2.3.1. Pēdējo gadu laikā Upīti apmeklē daudz cilvēki. Cilvēkus piesaista piedāvātais pasākumu klāsts, kurus rīko Nemateriālās kultūras mantojuma centrs “Upīte”. Upīte ir vieta ar izteiktu latgaliskumu. Latgaliešu valoda gan kā piederība senčiem, caur etnogrāfiju un folkloru, kā arī cieši saistīta ar mūsdienām. No 2002. gada iedibinātais dzejas dienu festivāls “Upītes Uobeļduorzs” pulcina Upītē gan dzejniekus, gan mūziķus, gan arī ļoti plašu publiku, kas ir latgaliskuma cienītāji.
- 2.2.3.2. Uz Upīti brauc ģimenes ar bērniem, gan arī ģimenes, kuru senču saknes ir šajā pusē. Šī vieta ieinteresējuši arī ārzemju viesus, kas pēta mūziku, kurus saista folkloras un cittautu tradīcijas. Ceļotāji, kas iegriežas Upītē ir sajūtu meklētāji, tāpēc muzeja piedāvājumā ir gan meistarklases, kas iekļauj dažādu ieskatu amatniecībā, gan arī dziesmas, danči un rotaļas, gan ir iespēja nobaudīt šīs puses gardumus, ko piedāvā vietējie mājražotāji.
- 2.2.3.3. Uz muzeju nevar atbraukt garāmbraucot, jo tālāk ir Krievijas pierobeža, kur ir vajadzīgas speciālās caurlaides. Uz muzeju brauc mērķtiecīgi, jau zinot vai nojaušot, kas apmeklētāju sagaida galamērķī. Uz muzeju dodas cilvēki kuri meklē sajūtas, grib tikties ar cilvēkiem, grib sajust šo vidi. Muzeju apmeklē ģimenes nelielas riteņbraucēju vai ceļotāju grupas, Latvijas robežas apceļotāji. Muzejā atrodas arī viens no projekta 1836 robežstabiem un zīmogs. Muzeju apmeklētājus piesaista arī 57 paralēles tuvums, kur Latvijas 57 paralēles austrumu robežakmens atrodas Zelčos – Oduma Vizuļa mājas vietā. Apmeklētājus saista Upītē arī piedāvātās pasākumu programmas.
- 2.2.3.4. Personāls. Muzejā strādā divi cilvēki – muzeja vadītāja/krājumu glabātāja un nemateriālās kultūras mantojuma metodīķis, bet muzejam ir cieša sadarbība gan ar Nemateriālā kultūras mantojuma centra “Upīte” bibliotēku un tautas namu, tāpēc šī ēka ir viens komplekss, kur par šīs puses

vēsturi runā gan telpas bibliotēkā un tautas namā, gan notikumi un pasākumi, gan cilvēki, kas šeit darbojas.

2.2.4. Materiāli tehniskā bāze:

Muzejs izvietojies NKMC “Upīte” telpās, tam ir sava atsevišķa ieeja, ekspozīciju zāle, 2 krājuma telpas, muzej pedagoģiskā telpa, bibliotēkas telpas un pasākumu zāle. Muzejā ir pieejams bezmaksas internets.

Labs pienesums muzejam bija 2013. gadā piedalīšanās un pieredzes gūšana projektā ”Museum Gateway”, ko vadīja Latgales plānošanas reģions. Projekta ietvaros tika iegādāta dažāda aparatūra, lai varētu veiksmīgāk strādāt: fotoaparāts, videokamera diktofonis, projektors, ekrāns, portatīvais dators, krāsainais lāzerprinteris.

2.2.5. Sagaidāmie darbības rezultāti:

2.2.5.1. Kvantitatīvie rādītāji

Izvērtējot esošo darbību, attīstību esam uzstādījuši mērķi ar katru gadu piedāvāt interesantas nodarbības muzejā, kas piesaista gan skolēnus, gan ģimenes ar bērniem, gan draugu grupas. Nodarbību piedāvājums ir atkarīgs no apmeklētāju interesēm un skaita.

2.2.5.2. Kvalitatīvie rādītāji

Sākot ar 2025. gada septembri ar ES programmas LEADER atbalstu uzsāksim vadīt Folkloras gada skolu Upītē, kuras ietvaros tiks rīkotas nodarbības šādās tēmās – aušana, dziedāšana, muzicēšana, dejošana.

2.2.6. Programmas īstenošanai nepieciešamie cilvēkresursi:

2.2.6.1. Ļoti pietrūkst cilvēkresursu. Tāpēc liels atbalsts ir sadarbība ar Upītes bibliotēku un Upītes TN, biedrību “Upītes jauniešu folkloras kopa”. Ļoti svarīgi ir dažādu projektu atbalsts, kas ļauj piesaistīt cilvēkus un īstenot ieceres, ko pamatbudžets liedz. Muzejs piesaista studentus - praktikantus muzeja krājuma sakārtošanai.

2.2.6.2. Notiek sadarbība ar Latgales mākslas un mūzikas vidusskolas mūzikas nodaļas studentiem un pedagogiem (agrāk, Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas vidusskolas Mūzikas nodaļas skolēnus), veicot lauka pētījumus pie Upītē dziedošajām sievām, apkārtnes tautas muzikantiem.

3. Pārraudzība un atskaitīšanās kārtība

- 3.1. Muzejs ir tiešā pakļautībā NKMC “Upīte” direktoram, direktoru uzrauga Balvu novada kultūras pārvalde, Balvu novada izpilddirektors un Balvu novada domes priekšsēdētājs.
- 3.2. Muzejs par darbību atskaitās centra direktoram.
- 3.3. Muzejs sniedz darbības apkopojumu Balvu novada tūrisma speciālistam.
- 3.4. Muzejs savu darbību dokumentē digitālajā kultūras kartē.

PIELIKUMI

- 1.Krājuma darba politika

2.Pētniecības darba politika

3.Komunikācijas politika

Sagatavoja Ontona Slišāna Upītes kultūrvēstures muzeja vadītāja Ligita Spridzāne
29868789